

významný faktor při vzniku určitých rysů osobnosti klientky, které vedly k chování a postojům, které vytvořily živnou půdu pro vznik závislosti. Není příliš divu, že při zjištění, že dcera drogy užívá, reagují jednotlivci odlišně - důležité a prospěšné je možná právě to, že je to víc zjevné a že u toho jsou i terapeuti...

Na straně 33 - ve zmínce o terapeutickém přístupu „modifikace systémového (systematického přístupu) - možná autorka myslí systemického? Pokud ne, vyžaduje to vysvětlení. Stejně jako to, že podle ní "různě kombinuje a využívá hlediska a techniky "klasických směrů rodinné terapie". - Což právě systemickému přístupu (šlo-li o něj) neodpovídá.

Je zřejmé, že poměrně dobře chápe význam pojmů v této oblasti problematiky, dokáže pracovat s odborným textem a nalézat možné paralely v konkrétním příběhu rodiny závislé. V tom je práce dobrá. Pokud by autorka chtěla skutečně analyzovat procesy v dané rodině a generalizovat své závěr, neposkytuje nám dostatečný přehled o kontextu případu, své roli a použitých metodách sběru dat.

Dál autorka píše, že "Cílem diskuse je porovnat a najít, zda všechny možné příčiny, které se uvádějí v teoretické části, se aji nalézet i u naší klientky..." Tím ale se dopouští jisté metodologické chyby - kterou ostatně psychoterapii někteří kritici přičítají - že mnohé z tzv. typických příčin závislosti lze najít i u rodiny, jednotlivců, u kterých se závislost neprojevila...A tak, když s takovou "osnovou" autorka prohlíží zprostředkovaný příběh dané bývalé klientky, je dost pravděpodobné, že tam mnohé ze znaků najde.

Pozitivně bych hodnotil adekvátní a komplexní výběr použité literatury, která se k problematice vztahuje i snahu ověřovat u konkrétních případu jednotlivé teoretické postuláty. Kontext použitého případu není sice dostatečně popsán, ale považuji za přínosnou vlastní pojetí práce: zpracovat rozhovory s člověkem a jeho blízkými, kteří mají tuto zkušenost za sebou a mohou o ní - a o jejím dopadu na jejich společný život - mluvit s větším odstupem. Odstup může sice značně zkreslit tehdejší dojmy a postoje ale také umožňuje vnímat fenomén závislosti v širším kontextu času a vývoje rodiny - tedy nejen jako problém. Uvedení autentických výňatků z deníků a rozhovorů přináší práci živost a možnost, aby si čtenář utvářel svůj obrázek o situaci a porovnával jej se závěry autorky.

Doporučení pro obhajobu - shrnutí

V obhajobě bych doporučil věnovat se těmto okruhům:

- Kontext případu (v jakém vztahu je ke klientce resp. rodině, jak přistupovala k vyjednávání o rozhovorech a zpracování v rámci bakalářské práce.
- Zvolené metody získávání informací (způsob vedení rozhovorů, okruhy otázek z nichž vycházela)
- Zpracování informací (podle čeho vybírala citované úryvky z výpovědí).
- Více rozvinout úvahu o tom, jak vlastně odlišné názory na užívání drog u jednotlivých členů rodiny přispívají rozvoji závislosti nebo komplikovaly léčbu.
- Připouští možnost, že ve sledovaném případě nacházela právě to, co tam hledala? A pokud ano, jak se tomu snažila předcházet?

Navržený klasifikační stupeň: 2

V Praze dne 5. května 2009

PhDr. Martin Hajný, Ph.D.

Oponentský posudek

Téma bakalářské práce:

Vnímání závislosti na pozadí rodinných vztahů

Miluše Mazalová, 3. ročník Adiktologie

Oponent: PhDr. Martin Hajný, Ph.D.

Autorka v úvodu definuje své cíle: chce v práci ilustrovat to, co v problematice považuje za důležité: "rozdílnost vnímání drogové závislosti v rodině", "ukázat na možné příčiny vzniku závislosti, dysfunkčnost rodiny, spoluzávislost, význam přístupu k rodinné terapii..." Z toho je zřejmé, že jejím záměrem není sběr dat, jejich analýza a výzkumný závěr. Spíš má jít o porovnání prvků z jednoho příběhu rodiny se závislým členem s obecnějšími principy a závěry v odborné literatuře.

První část - teoretická - má rozsah zhruba 12 stran a představuje kompilaci textů převážně ze tří publikací. Autorka vybrala klíčové teoretické koncepce k tématu týkající se rodiny, rodinného systému, rolí v rodině, závislosti v kontextu rodiny a rodinné terapie. Výběr témat uceleně pokrývá zvolené zaměření práce. V některých místech z textu nelze jednoznačně posoudit, kde leží rozhraní mezi vlastní reformulací obsahu a původní citací. (Viz strana 8 - odkazy na Matouška nebo Hajného - v textu se neobjevují přímé uvozené citace, takže není jasné, co je text autorky a co je samotná citace)
Co se týče formálního hlediska, především v teoretické části jsou určité stylistické neobratnosti (opakující se slova, např. "určité hodnoty" apod.), chyby (rodinným podkladem místo pokladem).

Praktická část zahrnuje zhruba 23 stran. Měla by obsahovat základní informace o klientce a jejím případě. – jde převážně o tradiční členění rodinně a osobně anamnestické, které zahrnuje dostatek odpovídajících dat. Mám výhradu k tomu, že v práci není popsáno v jakém kontextu se léčba dělá a v jakém vztahu autorka k ní je. V obhajobě by se autorka měla vyjádřit k chybějícímu. Rovněž by bylo dobré rozvést, jak metodicky postupovala při rozhovorech s členy rodiny a podle jakých kritérií vybírala použité ilustrativních výroků.

Kapitolu „D. Závislost v čase“ označuje za stěžejní - vychází ze zmíněného rozhovoru ale není zřejmé v jaké situaci se rozhovor s rodinou odehrával, jak vybírala informace ze záznamu. V úvodu zmiňuje, že jde o osobu z blízkého okolí.

Výstižné výpovědi členů rodiny představují srozumitelný obrázek o postojích v rodině a podobně rodinného systému. Zde bych ale namítl, že některé otázky jsou sugestivní: Viz "Jak jste reagoval, když jste zjistila, že je vaše dcera (sestra, vnučka) na drogách závislá, byl to pro vás šok?" a naznačují odpověď. Jako rozhovor ve výzkumném projektu by tedy neobstály. Možná se ale jedná o jiný kontext rozhovoru, i proto by bylo proto dobré, kdyby se autorka k okolnostem rozhovoru při obhajobě vyjádřila.

Na straně 31 autorka připomíná, o co jí v práci jde: "ilustrovat, jak se v jedné rodině lišily názory, jak každý přistupoval k problému závislosti po svém...." K tomu připojuje interpretaci o tom, jak rodina přistupovala k léčbě: „...rodina selhává jako celek, který by měl fungovat dohromady, měl by komunikovat a snažit se držet při sobě.“ – Zde bych polemizoval: vždyť ale bychom měli spíš předpokládat, že právě patologie rodinných vztahů představovala